

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>08 Право</i>
Спеціальність	<i>81 Право</i>
Освітня програма	<i>Інформаційне право та право інтелектуальної власності</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна), заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів / 150 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат юридичних наук, доцент Гончаров Андрій Вікторович, goncharov-82@ukr.net Практичні / Семінарські: кандидат юридичних наук, ст. викладач Пряміцин В'ячеслав Юрійович, slavayurievich@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Google classroom:</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Теорія держави і права» є правничою дисципліною, що належить до нормативних освітніх компонентів циклу професійної підготовки бакалаврів права.

Метою вивчення даної дисципліни є отримання навичок розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, формування професійної правосвідомості студентів, засвоєння спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, визначених стандартом вищої освіти та достатніх для ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Предметом навчальної дисципліни становлять фундаментальні теоретичні знання про державу і права, їх сутність, категоріальний та понятійний апарат, що є необхідною умовою для вивчення інших галузей юридичної науки, а також ефективної професійної діяльності юриста у сфері практичної юриспруденції.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

Відповідність результатів навчання та компетентностей за Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність (ІК) - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

ФК2. Здатність розуміти ретроспективи формування правових та державних інститутів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

ФК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему	Лекційні та практичні заняття з використанням інформаційно-повідомлювального, пояснювального та інструктивно-практичного методів викладання, робота з нормативно-правовими актами, з навчальною та науковою літературою, навчальна дискусія, використання проблемно-пошукового (проблемний виклад матеріалу та постановка проблеми в межах заняття), аналітичного та практичного методів.	Усне опитування, виконання практичних кейсів, письмові творчі проекти,
18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи	Лекційні та практичні заняття з використанням інформаційно-повідомлювального, пояснювального та інструктивно-практичного методів викладання, робота з навчальною літературою; робота в малих групах, дискутування	Усне опитування, публічні виступи, модульна контрольна робота
19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів	Лекційні та практичні заняття з використанням інформаційно-повідомлювального, пояснювального та інструктивно-практичного методів викладання, робота в малих групах, розв'язання практичних завдань, робота з нормативною документацією	Виступи з презентаціями, виконання письмових практичних робіт, модульна контрольна робота

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна є основою отримання фундаментальних знань з теорії держави і права. Дисципліна перебуває у певному зв'язку з кредитними модулями інших дисциплін циклу професійної підготовки здобувачів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна містить один освітній компонент, шифр за ОП:
ПО 04 Теорія держави і права.

Тема 1. Місце теорії держави в системі юридичних наук. Поняття та ознаки науки. Види наук. Юридична наука поняття та різновиди. Об'єкт та предмет теорії держави : співвідношення та його особливості. Функції теорії держави. Теорія держави в системі юридичних наук.

Тема 2. Методологія вивчення держави. Поняття та структура методології. Принципи наукового пізнання. Філософсько-світоглядіві методи дослідження. Загально-наукові методи дослідження. Спеціально-наукові методи пізнання держави. Конкретно-наукові методи пізнання держави.

Тема 3. Причини і теорії походження держави. Поняття та структура суспільства. Влада: поняття, ознаки, різновиди. Влада додержавного суспільства: основна характеристика. Співвідношення суспільної, державної та політичної влади. Причини виникнення держави і шляхи формування держави. Теорії походження держави.

Тема 4. Поняття та сутність держави. Поняття держави: різноманітність існуючих визначень та ознаки. Поняття та підходи до визначення сутності держави. Поняття, необхідність та різновиди типології держави.

Тема 5. Форма держави. Поняття та структура елементів форми держави. Форма державного правління. Форма державного устрою. Форма державно-правового (політичного) устрою.

Тема 6. Функції держави. Поняття та ознаки функцій держави. Функції та завдання держави: проблеми співвідношення. Класифікація функцій держави.

Тема 7. Механізм та апарат держави. Поняття та елементи механізму держави. Апарат держави: поняття та структура. Принципи діяльності апарату держави. Поняття, особливості та види органів держави. Загальнотеоретична характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Органи держави та самоврядування: співвідношення.

Тема 8. Держава і правовий статус людини, особи, громадянина. Людина, особа, громадянин: проблеми співвідношення понять. Поняття та структура правового статусу. Правовий статус особи та громадянина.

Тема 9. Політична система громадянського суспільства. Поняття, ознаки, структура громадянського суспільства. Поняття та структура політичної системи суспільства. Функціональне призначення політичної системи суспільства. Політичні партії як особливий елемент політичної системи суспільства. Держава як особливий елемент політичної системи суспільства.

Тема 10. Демократична, правова та соціальна держава. Поняття та ознаки демократичної держави. Форми та інститути демократії як прояв державної влади. Принципи демократії та її функції. Історія виникнення та становлення ідей про правову державу. Поняття та ознаки правової держави. Соціальна держава: поняття, особливості становлення та розвитку. Шляхи формування правової, соціальної держави в Україні. Політична система громадянського суспільства.

Тема 11. Сучасні концепції держави. Основні сучасні концепції держави і права. Теорія правової держави. Теорія «держави загального благоденства». Теорія еліт. Фашистські ідеї державності. Теорія національної держави.

Тема 12. Сутність та соціальна цінність права. Поняття та ознаки права. Сутність права: поняття, особливості, основні наукові підходи. Поняття та особливості функцій права. Різновиди функцій права. Поняття та ознаки принципів права. Класифікація принципів права. Цінність права.

Тема 13. Форма (джерела) права. Підходи до розуміння поняття «Джерела права». Співвідношення категорій «Джерело права» та «Форма права». Нормативно-правовий акт як форма права (поняття, ознаки та різновиди). Нормативно-правовий договір як форма права. Судовий прецедент як форма права. Правовий звичай як форма права. Правова доктрина як форма права.

Тема 14. Норма права: поняття, структура, класифікація. Поняття та ознаки норми права. Структура норми права. Способи викладу норм права в тексті нормативного акту. Класифікація норм права. Характеристика колізійних норм.

Тема 15. Система права та система законодавства. Поняття та ознаки системи права. Структура системи права (норма права, інститут права, галузь права). Предмет і метод правового регулювання як критерії розмежування галузей права. Приватне та публічне право. Матеріальне та процесуальне право. Поняття системи законодавства, її співвідношення з системою права.

Тема 16. Правовідносини. Поняття та ознаки правовідносин. Види правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин (юридичні факти). Суб'єкти правовідносин, їх види. Правосуб'єктність. Об'єкти правовідносин. Зміст і форма правовідносин (суб'єктивні право, правомочність та юридичні обов'язки суб'єктів права).

Тема 17. Реалізація права. Поняття та особливості реалізації права. Форми реалізації права: поняття та загальна характеристика. Поняття і ознаки правозастосування. Вимоги, що висуваються до правозастосовчої діяльності. Стадії правозастосування та їх зміст. Поняття аналогії закону та аналогії права. Поняття, ознаки, структура та види актів правозастосування. Вимоги, що висуваються до актів правозастосування.

Тема 18. Тлумачення права. Поняття та ознаки тлумачення права. Необхідність та значення тлумачення права. Етапи та способи тлумачення права. Поняття та характеристика обсягу тлумачення. Види тлумачення права. Поняття офіційного та неофіційного тлумачення права. Поняття інтерпретаційного акту. Ознаки інтерпретаційного акту.

Денна форма

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна Робота
семестр			
Тема 1. Місце теорії держави в системі юридичних наук	2	2	4
Тема 2. Методологія вивчення держави	2	2	4
Тема 3. Причини і теорії походження держави	2	2	4
Тема 4. Поняття та сутність держави	2	2	4
Тема 5. Форма держави	2	2	4
Тема 6. Функції держави	2	2	4
Тема 7. Механізм та апарат держави	2	2	4
Тема 8. Держава і правовий статус людини, особи, громадянина	2	2	4
Тема 9. Політична система громадянського суспільства	2	2	4
Тема 10. Демократична, правова і соціальна держава	2	2	4
Тема 11. Сучасні концепції держави	2	2	4
Тема 12. Сутність та соціальна цінність права	2	2	4
Тема 13. Форма (джерела) права	2	2	5
Тема 14. Норма права: поняття, структура, класифікація	2	2	5
Тема 15. Система права та система законодавства	2	2	5
Тема 16. Правовідносини	2	2	5
Тема 17. Реалізація права	2	2	5
Тема 18. Тлумачення права	2	2	5
Модульна контрольна робота			
Всього	36	36	78

Заочна форма

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна Робота
1 семестр			
Тема 1. Місце теорії держави в системі юридичних наук	2	2	7
Тема 2. Методологія вивчення держави			7
Тема 3. Причини і теорії походження держави	2	2	7
Тема 4. Поняття та сутність держави			7
Тема 5. Форма держави	2	2	7
Тема 6. Функції держави		2	7
Тема 7. Механізм та апарат держави			7
Тема 8. Держава і правовий статус людини, особи, громадянина			7
Тема 9. Політична система громадянського суспільства	-		7
Тема 10. Демократична, правова і соціальна держава	-		7
Тема 11. Сучасні концепції держави			7
Тема 12. Сутність та соціальна цінність права	2	2	7
Тема 13. Форма (джерела) права	2	2	7
Тема 14. Норма права: поняття, структура, класифікація	2	2	7
Тема 15. Система права та система законодавства			7
Тема 16. Правовідносини			7
Тема 17. Реалізація права			6
Тема 18. Глумачення права			6
Модульна контрольна робота			
Всього	12	14	124

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посібник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко, К.: Юрінком Інтер, 2016. 400 с.
2. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, прав. конструкції та наук. концепції) : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 400 с.
3. Конституція України. Офіц. текст, прийнятий на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.
4. Лук'янов Д.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. Теорія держави і права: посібник. Х.: Право, 2018. 196 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

Додаткова література:

1. Захист прав людини в умовах суспільних трансформацій: концептуальні та нормативно-правові засади: монографія / [кол. авторів; за заг. ред. Д.О. Маріц та О.Л. Львової]. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 340 с.
2. Пряміцин В. Ю. Зміст права на вищу освіту. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спеціальний випуск, присвячений Міжнародній науковій конференції, в рамках VII-х наукових

читань, присвячених пам'яті В.М. Корецького - Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, 2017. С. 27-30.

3. Пряміцин В. Ю., Кліпановський А. П. Значення культури, її духовного аспекту та культурної функції держави для України в умовах сьогодення // Право і суспільство. 2020. №2 . URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/2_2020/part_1/21.pdf Text (дата звернення 15.05.2024).

4. Пряміцин В.Ю., Полякова І.В. Кріоніка як право на збереження життя // Правова позиція, № 1 (26), 2020. URL: <http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/1/4.pdf> Text (дата звернення 15.05.2024).

5. Пряміцин В.Ю., Білоусова К.В. Протиріччя демократичного політичного режиму. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. №4. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2021/4.pdf Text (дата звернення 15.05.2025).

6. Пряміцин В.Ю., Страхов С.С. Проблеми законодавчого встановлення початку права на життя людини. Науково-виробничий журнал: Держава та регіони. Серія: Право. Випуск № 1, 2019 р. С. 23-28

7. Чепульченко Т.О. Концепція прав людини: доктринальні підходи. Альманах права. Випуск 11, К. 2020. С. 258-265

8. Чепульченко Т.О. Права людини у демократичному суспільстві. Альманах права. Тлумачення права: від теорії до практики.К-2021,вип. № 12. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького націон. академії наук України, стор. 270-277.

9. Чепульченко Т.О. Права людини як мета і межі правотворчості. Альманах права. Правова експертиза і правовий моніторинг: питання теорії і практики, вип. №10, К. 2019, стор. 275-286.

10. Чепульченко Т.О., Гребенчук А.І., Проблеми формування правової системи України, Конституційно-правові академічні студії № 1/2020. С. 115-121

11. Чепульченко Т.О., Левіцька Н. О., Перспективи розвитку інституту президенства в Україні. Історія та теорія права, Правова позиція, № 2 (27), 2020. С. 21-24

12. Чепульченко Т.О., Ярош І.С. Еволюція демократії в Україні. Держава та регіони. Серія "Право"№1, 2019. 123 с.

13. Чепульченко Т.О. Принцип рівності у праві: теоретико-прикладний аспект. Держава і право. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2019_83_5 Text (дата звернення 15.05.2024).

14. Гончаров А.В., Гончаров М.В. До питання щодо розбудови соціальної держави // А.В. Гончаров, М.В. Гончаров // Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультлінгвального глобалізованого світу: збірник тез доповідей VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 06 квітня 2021 р./ за заг. ред. Ю.А. Бондарчук. К.: КНУТД, 2021. С. 88–91.

15. Dei, M., Kobets, O., Tsekhmister, Y., Shapovalova, K., Goncharov, A. Effectiveness of the program for development of prosecutor's ecological and legal consciousness Asia Life Sciences, (2), 2019 Scopus С. 792–800.

16. Гончаров А. В. Сутність соціальної функції держави / А.В. Гончаров // Проблеми формування громадянського суспільства в Україні : матер. Всеук. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 квіт. 2018 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С.59–61.

17. Теорія держави і права: підготовка до державної атестації (навчальний посібник) / Є.В. Зозуля, І.В. Іванов, А.В. Гончаров; за заг. ред. Є.В. Зозулі. Донецький юридичний інститут МВС України. Кривий Ріг, ФОП Хорощак О.Ц., 2018. 164 с.

18. Гончаров А.В. До питання сутності методології юридичної науки / А.В. Гончаров // «Legal education in modern university: project-based approach to the work organization according to the guidelines of the European Qualifications Framework (experience of the Paneuropean University)»: scientific and pedagogical internship, which was organized by Danubius University for scientists of law schools of Ukrainian universities on March 22-24, 2017 in Sladkovicovo, Slovak Republic. С. 37–39.

19. Гончаров А.В. Сучасні тенденції та напрями вдосконалення соціального захисту населення в Україні / А.В. Гончаров // Priority a strategie pre rozvoj pravnej vedy vo svete vedy / Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні завдання та стратегії розвитку юриспруденції у світовій науці» м. Сладковічево, Словацька Республіка 28–29 жовтня 2016 року. С. 103–106.

20. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України) : навч. посіб. / Арнольд Р., Банашак Б., Вдовіченко С. Л. та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 374 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів права заплановано наступні види навчальних занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- консультація.

Теми лекцій та практичних занять взаємозв'язані, матеріал вивчається в логічній послідовності за розділами освітньої програми. На практичних заняттях розглядаються найбільш суттєві теоретичні питання, які дозволяють забезпечити студентам можливість глибокого самостійного вивчення всього програмного матеріалу. Консультація проводиться викладачем щотижня згідно з графіком, затвердженим кафедрою.

Методи і технології навчання. Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індукція, дедукція, аналіз і синтез, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький. Також комплекс методів, зокрема практичні, наочні, словесні, проблемні, частково-пошукові та інші групи методів. Серед методів навчання за характером логіки пізнання використовуються аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традиційні методи.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom, освітній вебсервіс Google Клас, Телеграм чат для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення Інформаційно-телекомунікаційної система «Електронний кампус».

5.1. Лекції та практичні заняття (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література
1	Тема 1. Місце теорії держави в системі юридичних наук 1. Поняття та ознаки науки. Види наук. 2. Юридична наука поняття та різновиди. 3. Об'єкт та предмет теорії держави : співвідношення та його особливості. 4. Функції теорії держави. 5. Теорія держави в системі юридичних наук. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [11].
2	Тема 2. Методологія вивчення держави 1. Поняття та структура методології 2. Принципи наукового пізнання. 3. Філософсько-світоглядові методи дослідження 4. Загально-наукові методи дослідження. 5. Спеціально-наукові методи пізнання держави. 6. Конкретно-наукові методи пізнання держави. <i>Література:</i> базова [1,2,4,], додаткова [11].
3	Тема 3. Причини і теорії походження держави 1. Поняття та структура суспільства. 2. Влада: поняття, ознаки, різновиди. 3. Влада додержавного суспільства: основна характеристика. Співвідношення суспільної, державної та політичної влади. 4. Причини виникнення держави і шляхи формування держави. 5. Теорії походження держави. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [15].
4	Тема 4. Поняття та сутність держави

	<p>1. Поняття держави: різноманітність існуючих визначень та ознаки.</p> <p>2. Поняття та підходи до визначення сутності держави.</p> <p>3. Поняття, необхідність та різновиди типології держави.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [11].</p>
5	<p>Тема 5. Форма держави</p> <p>1. Поняття та структура елементів форми держави.</p> <p>2. Форма державного правління.</p> <p>3. Форма державного устрою.</p> <p>4. Форма державно-правового (політичного) устрою.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,3], додаткова [14].</p>
6	<p>Тема 6. Функції держави</p> <p>1. Поняття та ознаки функцій держави.</p> <p>2. Функції та завдання держави: проблеми співвідношення.</p> <p>3. Класифікація функцій держави.</p> <p>4. Методи та форми реалізації функцій держави.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,3], додаткова [7,11].</p>
7	<p>Тема 7. Механізм та апарат держави</p> <p>1. Поняття та елементи механізму держави.</p> <p>2. Апарат держави: поняття та структура.</p> <p>3. Принципи діяльності апарату держави.</p> <p>4. Поняття, особливості та види органів держави.</p> <p>5. Загальнотеоретична характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади.</p> <p>6. Органи держави та самоврядування: співвідношення.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,3], додаткова [9,10,13,14].</p>
8	<p>Тема 8. Держава і правовий статус людини, особи, громадянина</p> <p>1. Людина, особа, громадянин: проблеми співвідношення понять.</p> <p>2. Поняття та структура правового статусу.</p> <p>3. Правовий статус особи та громадянина.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,3], додаткова [2,14].</p>
9	<p>Тема 9. Політична система громадянського суспільства</p> <p>1. Поняття, ознаки, структура громадянського суспільства.</p> <p>2. Поняття та структура політичної системи суспільства. Функціональне призначення політичної системи суспільства.</p> <p>3. Політичні партії як особливий елемент політичної системи суспільства.</p> <p>4. Держава як особливий елемент політичної системи суспільства.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
10	<p>Тема 10. Демократична, правова та соціальна держава</p> <p>1. Поняття та ознаки демократичної держави.</p> <p>2. Форми та інститути демократії як прояв державної влади.</p> <p>3. Принципи демократії та її функції.</p> <p>4. Історія виникнення та становлення ідей про правову державу.</p> <p>5. Поняття та ознаки правової держави.</p> <p>3. Соціальна держава: поняття, особливості становлення та розвитку.</p> <p>4. Шляхи формування правової, соціальної держави в Україні.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
11	<p>Тема 11. Сучасні концепції держави</p> <p>1. Основні сучасні концепції держави і права.</p> <p>2. Теорія правової держави.</p> <p>3. Теорія «держави загального благоденства».</p> <p>4. Теорія еліт.</p> <p>5. Фашистські ідеї державності.</p> <p>6. Теорія національної держави.</p> <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
12	<p>Тема 12. Сутність та соціальна цінність права</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки права. 2. Сутність права: поняття, особливості, основні наукові підходи. 3. Поняття та особливості функцій права. Різновиди функцій права. 4. Поняття та ознаки принципів права. 5. Класифікація принципів права. 6. Цінність права. <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
13	<p>Тема 13. Форма (джерела) права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підходи до розуміння поняття «Джерела права». 2. Співвідношення категорій «Джерело права» та «Форма права». 3. Нормативно-правовий акт як форма права (поняття, ознаки та різновиди). 4. Нормативно-правовий договір як форма права. 5. Судовий прецедент як форма права. 6. Правовий звичай як форма права. 7. Правова доктрина як форма права. <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
14	<p>Тема 14. Норма права: поняття, структура, класифікація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки норми права. 2. Структура норми права. 3. Способи викладу норм права в тексті нормативного акту. 4. Класифікація норм права. 5. Характеристика колізійних норм. <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
15	<p>Тема 15. Система права та система законодавства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки системи права. 2. Структура системи права (норма права, інститут права, галузь права). 3. Предмет і метод правового регулювання як критерії розмежування галузей права. 4. Приватне та публічне право. 5. Матеріальне та процесуальне право. 6. Поняття системи законодавства, її співвідношення з системою права. <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
16	<p>Тема 16. Правовідносини</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки правовідносин. 2. Види правовідносин. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин (юридичні факти). 4. Суб'єкти правовідносин, їх види. Правосуб'єктність. 5. Об'єкти правовідносин. 6. Зміст і форма правовідносин (суб'єктивні право, правомочність та юридичні обов'язки суб'єктів права). <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
17	<p>Тема 17. Реалізація права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості реалізації права. 2. Форми реалізації права: поняття та загальна характеристика. 3. Поняття і ознаки правозастосування. 4. Вимоги, що висуваються до правозастосовчої діяльності. 5. Стадії правозастосування та їх зміст. 6. Поняття аналогії закону та аналогії права. 7. Поняття, ознаки, структура та види актів правозастосування. 8. Вимоги, що висуваються до актів правозастосування. <p><i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
18	<p>Тема 18. Тлумачення права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки тлумачення права. 2. Необхідність та значення тлумачення права. 3. Етапи та способи тлумачення права. 4. Поняття та характеристика обсягу тлумачення.

<p>5. Види тлумачення права.   6. Поняття офіційного та неофіційного тлумачення права.   7. Поняття інтерпретаційного акту.   8. Ознаки інтерпретаційного акту. <i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4]</p>
--

5.2. Лекції та практичні заняття (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література
1	<p>Тема 1. Місце теорії держави в системі юридичних наук</p> <p>1. Поняття та ознаки науки. Види наук. 2. Юридична наука поняття та різновиди. 3. Об'єкт та предмет теорії держави : співвідношення та його особливості. 4. Функції теорії держави. 5. Теорія держави в системі юридичних наук. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [11].</p>
2	<p>Тема 3. Причини і теорії походження держави</p> <p>1. Поняття та структура суспільства. 2. Влада: поняття, ознаки, різновиди. 3. Влада додержавного суспільства: основна характеристика. Співвідношення суспільної, державної та політичної влади. 4. Причини виникнення держави і шляхи формування держави. 5. Теорії походження держави. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [15].</p>
3	<p>Тема 3. Форма держави</p> <p>1. Поняття та структура елементів форми держави. 2. Форма державного правління. 3. Форма державного устрою. 4. Форма державно-правового (політичного) устрою. <i>Література:</i> базова [1,3], додаткова [14].</p>
4	<p>Тема 4. Сутність та соціальна цінність права</p> <p>1. Поняття та ознаки права. 2. Сутність права: поняття, особливості, основні наукові підходи. 3. Поняття та особливості функцій права. Різновиди функцій права. 4. Поняття та ознаки принципів права. 5. Класифікація принципів права. 6. Цінність права. <i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
5	<p>Тема 5. Форма (джерела) права</p> <p>1. Підходи до розуміння поняття «Джерела права». 2. Співвідношення категорій «Джерело права» та «Форма права». 3. Нормативно-правовий акт як форма права (поняття, ознаки та різновиди). 4. Нормативно-правовий договір як форма права. 5. Судовий прецедент як форма права. 6. Правовий звичай як форма права. 7. Правова доктрина як форма права. <i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>
6	<p>Тема 6. Норма права: поняття, структура, класифікація</p> <p>1. Поняття та ознаки норми права. 2. Структура норми права. 3. Способи викладу норм права в тексті нормативного акту. 4. Класифікація норм права. 5. Характеристика колізійних норм. <i>Література:</i> базова [1,5], додаткова [4].</p>

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Крім навчальних занять, відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів права передбачено також наступні форми освітнього процесу:

- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Теоретичні та практичні знання поглиблюються шляхом самостійної роботи з використанням рекомендованої літератури та ресурсів глобальної мережі Internet.

6.1. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література	Форма контролю
1	Тема 1. Теорія держави в системі юридичних наук 1. Функції теорії держави. 2. Теорія держави в системі юридичних наук. 3. Функції теорії держави як науки.. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [7].	<i>опитування</i>
2	Тема 2. Методологія вивчення держави 1. Поняття та структура методології. 2. Принципи наукового пізнання. 3. Філософсько-світоглядові методи дослідження. 4. Загально-наукові методи дослідження. 5. Спеціально-наукові методи пізнання держави. 6. Конкретно-наукові методи пізнання держави. <i>Література:</i> базова [1,2,4,], додаткова [19].	<i>тестові завдання / практичні завдання</i>
3	Тема 3. Причини та теорії походження держави 1. Причини виникнення держави і шляхи формування держави. 2. Теорії походження держави. 3. Характеристика основних теорій походження держави. 4. Спосіб організації та здійснення державної влади в Україні. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [11].	<i>тестові завдання</i>
4	Тема 4. Поняття та сутність держави 1. Поняття, необхідність та різновиди типології держави. 2. Державна влада і первісне суспільство. <i>Література:</i> базова [1,2], додаткова [11].	<i>практичні завдання / кейси</i>
5	Тема 5. Форма держави 1. Форма державного устрою. 2. Форма державно-правового (політичного) устрою 3. Форма державного правління в теорії та практиці українського державотворення <i>Література:</i> базова [1,3], додаткова [14].	<i>опитування</i>
6	Тема 6. Функції держави 1. Класифікація функцій держави. 2. Методи та форми реалізації функцій держави. 3. Механізм реалізації функцій держави: поняття, елементи та їх характеристика. <i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [7,14].	<i>практичні завдання / кейси</i>
7	Тема 7. Механізм та апарат держави 1. Поняття, особливості та види органів держави. 2. Загальнотеоретична характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади. 3. Органи держави та самоврядування: співвідношення. Державна служба та її види. Державний службовець, посадова особа. <i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [9,10,13,14].	<i>опитування</i>
8	Тема 8. Держава і правовий статус людини, особи, громадянина 1. Об'єктивне та суб'єктивне право.	<i>практичні завдання / кейси</i>

	<p>2. Класифікація суб'єктивних прав.</p> <p>3. Гарантії суб'єктивних прав.</p> <p>4. Взаємодія громадянського суспільства і держави. Концепція відкритого суспільства та відкритої держави</p> <p><i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [2,14].</p>	
9	<p>Тема 9. Політична система громадянського суспільства</p> <p>1. Політичні партії як особливий елемент політичної системи суспільства.</p> <p>2. Держава як особливий елемент політичної системи суспільства.</p> <p>3. Політичні партії у політичній системі суспільства: правове регулювання статусу та діяльності.</p> <p><i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [4].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
10	<p>Тема 10. Демократична, правова та соціальна держава</p> <p>1. Історія виникнення та становлення ідей про правову державу.</p> <p>2. Поняття та ознаки правової держави.</p> <p>3. Соціальна держава: поняття, особливості становлення та розвитку.</p> <p>4. Шляхи формування правової, соціальної держави в Україні.</p> <p>5. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні.</p> <p><i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [5,6].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
11	<p>Тема 11. Сучасні концепції держави</p> <p>1. Концепції держави, що базуються на елітарних засадах формування складу вищих органів влади (концепція політичних еліт, концепція технократичної держави).</p> <p>2. Авторитарні (тоталітарні) концепції держави.</p> <p>Концепції держави, що базуються на елітарних засадах формування складу вищих органів влади (концепція політичних еліт, концепція технократичної держави).</p> <p><i>Література:</i> базова [5,7], додаткова [3,6].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
12	<p>Тема 12. Сутність та соціальна цінність права</p> <p>1. Різні методологічні підходи до вивчення права (нормативний, ціннісний, діяльнісний, інтегративний, системний тощо).</p> <p>2. Поняття та ознаки права.</p> <p>3. Принципи права.</p> <p>4. Функції та соціальна роль права.</p> <p>5. Сутність права: поняття, особливості, основні наукові підходи.</p> <p>6. Поняття та особливості функцій права. Різновиди функцій права.</p> <p>7. Класифікація принципів права. Цінність права.</p> <p>8. Теорії походження права.</p> <p><i>Література:</i> базова [5,7], додаткова [3,6].</p>	<i>опитування</i>
13	<p>Тема 13. Форма (джерела) права</p> <p>1. Поняття джерела (форми) права: класифікація.</p> <p>2. Види джерел права:</p> <p>2.1. Нормативно-правовий акт;</p> <p>2.2. Судовий прецедент;</p> <p>2.3. Правова доктрина;</p> <p>2.4. Канонічні норми;</p> <p>2.5. Нормативно-правовий договір.</p> <p>3. Поняття та ознаки правоутворення.</p> <p>4. Принципи та функції правотворчості.</p> <p>5. Функції, принципи і види правоутворення.</p> <p>6. Поняття правотворчості, її відмінність від законотворчості.</p> <p><i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [5,6].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
14	<p>Тема 14. Норма права: поняття, структура, класифікація</p> <p>1. Поняття і ознаки норм права</p> <p>2. Структура норм права.</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>

	<p>3. Види норм права. 4. Специфіка структури норм права в різних галузях права. 5. Співвідношення норм права і статті нормативного акта. <i>Література:</i> базова [5,7], додаткова [3,6].</p>	
15	<p>Тема 15. Система права та система законодавства 1. Поняття системи права: ознаки та структура. 2. Характеристика системи права. 3. Система законодавства: структура та види. 4. Система законодавства сучасної України. 5. Приватне та публічне право. 6. Предмет і метод правового регулювання як критерії розмежування галузей права. <i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [4].</p>	<i>опитування</i>
16	<p>Тема 16. Правовідносини 1. Поняття та ознаки правовідносин. 2. Склад (структура) правовідносин. 3. Поняття та види юридичних фактів. 4. Поняття, особливості та предмет правового регулювання. 5. Сфера, основні напрямки і межі правового регулювання. <i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [5,6].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
17	<p>Тема 17. Реалізація права 1. Поняття та особливості реалізації права. 2. Форми реалізації права: поняття та загальна характеристика. 3. Поняття і ознаки правозастосування. 4. Вимоги, що висуваються до правозастосовчої діяльності. 5. Стадії правозастосування та їх зміст. 6. Поняття аналогії закону та аналогії права. 7. Поняття, ознаки, структура та види актів правозастосування. 8. Вимоги, що висуваються до актів правозастосування. <i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [5,6].</p>	<i>опитування</i>
18	<p>Тема 18. Тлумачення права 1. Поняття та ознаки тлумачення права. 2. Необхідність та значення тлумачення права. 3. Етапи та способи тлумачення права. 4. Поняття та характеристика обсягу тлумачення. 5. Види тлумачення права. 6. Поняття офіційного та неофіційного тлумачення права. 7. Поняття інтерпретаційного акту. Ознаки інтерпретаційного акту. <i>Література:</i> базова [6,7], додаткова [4].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>

Строк виконання усіх видів самостійної роботи – дата проведення практичного заняття з відповідної теми.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачам освіти рекомендується відвідувати лекції та практичні заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента/студентки, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і практичних занять співпадають. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Відсутність на практичному занятті відпрацьовується.

Особливості організації освітнього процесу під час дистанційного навчання визначено «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/188>.

Правила поведінки на заняттях. Норми етичної поведінки студентів і науково-педагогічних працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських, університетських та/або інших заходах (конференція, круглий стіл, конкурс, олімпіада тощо); публікація (стаття та/або тези доповіді) за тематикою навчальної дисципліни	+10 балів	Порушення строку відпрацювання практичних занять, виконання задач (кейсів), тестування тощо (за кожну таку роботу). Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-0 балів
Виступ на занятті з ініціативною доповіддю на обрану творчу тему, погоджену з викладачем, за програмою дисципліни	+5 балів	Порушення термінів виконання модульної контрольної роботи та її захист Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-0 балів

Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Політика дедлайнів та перескладань. Відпрацювання практичного заняття, за рішенням викладача, може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На останньому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді письмової модульної контрольної роботи. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Політика академічної доброчесності та її принципи визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, тест, виконання практичного завдання, розв'язання задач (кейсів), МКР.

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Практичне заняття	93,7	2,5	18	45
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	6,3	5	1	5
3.	Екзамен				50
				Всього	100

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

“відмінно” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття 2,5 бали, МКР – 5 балів;

“добре” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – практичне заняття 2 бали, МКР – 4 бали;

“задовільно” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – практичне заняття 1 бал, МКР – 3 бали;

“незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – практичне заняття 0 балів, МКР – 0-2 бали.

Результати поточного контролю здобувача регулярно вносяться викладачем до модуля «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу.

Критерій	Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації	8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умовою отримання атестацій є поточний рейтинг	≥ 15 балів	≥ 30 балів

Результати календарного контролю здобувача вносяться викладачем до модуля «Календарний контроль» АС Електронний кампус.

Семестровий контроль: екзамен.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше 30 балів.

Порядок проведення контрольних заходів визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Розкрийте ознаки науки як самостійної категорії.
2. Наведіть класифікацію юридичних наук.
3. Сформулюйте предмет теорії держави та вкажіть його особливості.
4. Визначте місце теорії держави в системі наук суспільного значення.
5. Сформулюйте поняття та ознаки функцій теорії держави.
6. Визначте особливості методологічної функції теорії держави.
7. Сформулюйте поняття методу юридичної науки та визначте його ознаки.
8. Дайте визначення принципу наукового пізнання. Які ви знаєте принципи.
9. У чому полягає сутність діалектичного методу дослідження держави.
10. У чому полягає сутність метафізичного методу дослідження держави.
11. Охарактеризуйте спеціально-наукові методи дослідження держави.
12. Розкрийте поняття та структуру суспільства.
13. Сформулюйте поняття та ознаки влади.
14. Дайте характеристику додержавного суспільства.
15. Розкрийте причини виникнення держави.
16. У чому полягає співвідношення державної та суспільної влади.
17. У чому полягає співвідношення державної та політичної влади.
18. Дайте характеристику основним теоріям походження держави.
19. Розкрийте підходи до визначення сутності держави.
20. Сформулюйте поняття та значення типології держав.
21. Охарактеризуйте формаційний підхід до типології держав.
22. Охарактеризуйте цивілізаційний підхід до типології держав.
23. Розкрийте основні ознаки держави.
24. Сформулюйте поняття суверенітету як ознаки держави.

25. Сформулюйте поняття держави.
26. Сформулюйте поняття та ознаки механізму держави.
27. Розкрийте структуру механізму держави.
28. Сформулюйте поняття та визначте структуру апарату держави.
29. Сформулюйте поняття та ознаки органу держави.
30. У чому полягає класифікація органів держави. Розкрийте класифікацію.
31. Дайте характеристику органів законодавчої влади.
32. Дайте характеристику органів виконавчої влади.
33. Дайте характеристику органів судової влади.
34. Розкрийте співвідношення органів держави та місцевого самоврядування
35. Сформулюйте визначення і ознаки місцевого самоврядування.
36. Наведіть відмінні риси органів держави та місцевого самоврядування.
37. Охарактеризуйте риси особи.
38. Дайте співвідношення категорій людина, особа, громадянин.
39. Розкрийте поняття і елементи правового статусу.
40. Розкрийте критерії класифікації правового статусу.
41. Визначте спільні та відмінні риси правового статусу особи та громадянина.
42. Розкрийте ознаки та спільні риси об'єктивного та суб'єктивного права.
43. Розкрийте відмінності об'єктивного та суб'єктивного права.
44. Розкрийте види суб'єктивних прав за сферами суспільних відносин.
45. Розкрийте критерії класифікації суб'єктивних прав.
46. Розкрийте відмінні риси прав людини і громадянина
47. Сформулюйте визначення гарантій прав людини та розкрийте зміст гарантій за суб'єктами, що їх реалізують.
48. Сформулюйте поняття та елементи форми держави.
49. Розкрийте форму державного правління як елемента форми держави
50. Розкрийте форму державного устрою як елемента форми держави.
51. Дайте характеристику простої за формою устрою держави.
52. Дайте характеристику складної за формою устрою держави.
53. Дайте характеристику федеративної держави.
54. Розкрийте поняття політичного режиму як елемента форми держави.
55. Охарактеризуйте демократичний політичний режим.
56. Охарактеризуйте антидемократичний політичний режим.
57. Назвіть форми здійснення функцій держави.
58. Дайте визначення функцій держави та наведіть їх класифікацію
59. Сформулюйте поняття та визначте структуру політичної системи суспільства.
60. Дайте характеристику політичній партії як елемента політичної системи суспільства.
61. Охарактеризуйте державу як елемента політичної системи суспільства.
62. Розкрийте етапи становлення ідеї правової держави.
63. Сформулюйте поняття та ознаки соціальної держави.
64. Поясніть співвідношення демократії і самоврядування.
65. Поясніть сутність демократії та її цінність.
66. Сформулюйте поняття та наведіть ознаки правової держави.
67. В чому полягає практичне значення систематизації законодавства?
68. Дайте загальну характеристику правосвідомості і правовій культурі (поняття, структура, функції).
69. Розкрийте ознаки науки як самостійної категорії.
70. Сформулюйте поняття «джерело права» та визначте особливості співвідношення з «формою права».
71. Розкрийте поняття правового звичаю як форми права.
72. Охарактеризуйте судовий прецедент як форму права.
73. Охарактеризуйте нормативний договір як форму права.
74. Сформулюйте поняття, ознаки та види нормативно-правових актів.
75. Визначте особливості методологічної функції теорії права.
76. Сформулюйте поняття методу юридичної науки та визначте його ознаки.

77. Дайте визначення принципу наукового пізнання. Які ви знаєте принципи.
78. У чому полягає сутність діалектичного методу дослідження права.
79. Сформулюйте поняття, ознаки та критерії класифікації юридичних фактів.
80. У чому полягає сутність метафізичного методу дослідження права.
81. Охарактеризуйте спеціально-наукові методи дослідження права.
82. Розкрийте поняття та структуру суспільства.
83. У чому полягає роль судового прецеденту у формуванні права.
84. Дайте характеристику нормативного договору як способу формування права.
85. Дайте характеристику нормативно-правового акту та визначте його роль у формуванні права.
86. Дайте характеристику праву як засобу соціального регулювання.
87. Сформулюйте поняття та наведіть ознаки норми права.
88. Дайте визначення поняття аналогії права та аналогії закону. Охарактеризуйте.
89. Визначте ознаки та сутність юридичної відповідальності.
90. Визначте види юридичної відповідальності.
91. Сформулюйте поняття і визначте ознаки правової поведінки.
92. Охарактеризуйте деліктоздатність суб'єктів правовідносин.
93. Сформулюйте поняття та наведіть форми реалізації права.
94. Сформулюйте поняття і наведіть ознаки правозастосування.
95. Визначте стадії правозастосування.
96. Розкрийте поняття, зміст та різновиди принципів права.
97. Дайте характеристику соціологічного праворозуміння.
98. Дайте характеристику психологічного праворозуміння.
99. Дайте характеристику юридичного позитивізму.
100. Сформулюйте поняття «тип праворозуміння» та визначте ознаки
101. Сформулюйте поняття та визначте риси правовідносин.
102. Розкрийте види правовідносин.
103. Визначте об'єкт правовідносин.
104. Дайте визначення правоздатності фізичних осіб та охарактеризуйте її співвідношення із суб'єктивним правом.
105. Сформулюйте поняття «дієздатність суб'єктів права».
106. Дайте визначення норма права як елементу системи права.
107. Надайте характеристику інституту права.
108. Сформулюйте поняття галузі права та визначте зміст та різновиди.
109. Дайте співвідношення категорій людина, особа, громадянин.
110. Розкрийте поняття і елементи правового статусу.
111. Розкрийте критерії класифікації правового статусу.
112. Визначте спільні та відмінні риси правового статусу особи та громадянина.
113. Розкрийте ознаки та спільні риси об'єктивного та суб'єктивного права.
114. Розкрийте відмінності об'єктивного та суб'єктивного права.
115. Розкрийте види суб'єктивних прав за сферами суспільних відносин.
116. Розкрийте критерії класифікації суб'єктивних прав.
117. Розкрийте відмінні риси прав людини і громадянина
118. Сформулюйте визначення гарантій прав людини та розкрийте зміст гарантій за суб'єктами, що їх реалізують.
119. Визначте структуру норми права
120. Сформулюйте поняття сутності права як наукової категорії.
121. Сформулюйте поняття, значення та види диспозицій.
122. Визначте способи викладу правових норм у статтях нормативно-правових актів.
123. Наведіть критерії класифікації норм права.
124. Розкрийте етапи становлення ідеї правової держави.
125. Сформулюйте поняття та наведіть ознаки правової держави.
126. Сформулюйте поняття та визначте ознаки функцій права.
127. Які ви знаєте внутрішні функції права.
128. Розкрийте поняття, зміст та різновиди принципів права.

129. Сформулюйте поняття, ознаки, принципи та функції правотворчості.
130. Визначте види правотворчості.
131. Сформулюйте поняття колізійні норми як різновид спеціалізованих.
132. Розкрийте способи тлумачення норм права
133. Поясніть в чому сутність тлумачення норм права.
134. Сформулюйте поняття та наведіть форми реалізації права.
135. Розкрийте поняття правової свідомості як форми суспільної свідомості.
136. Сформулюйте поняття правопорушення. Проаналізуйте ознаки та види.
137. Дайте визначення правоздатності фізичних осіб та охарактеризуйте її співвідношення із суб'єктивним правом.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри інтелектуальної власності та приватного права, кандидатом юридичних наук, доцентом Гончаровим Андрієм Вікторовичем та старшим викладачем кафедри інтелектуальної власності та приватного права, к.ю.н. Пряміциним Вячеславом Юрійовичем

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 11 від 05 червня 2024 року)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26 червня 2024 року)